

Gridlock'd

Martijn Schippers

'Fill this out, then bring it back.'

'I'm sorry, the centre doesn't treat drug addicts anymore.'

'Do you have a Medicaid-card? Gotta have a Medicaid-card.'

'I'm sorry, you have to be on wealthfare to get a Medicaid-card.'

'It'll take about six weeks.'

'No, they moved out of this office three weeks ago.'

'Unfortunately, you came to late. It's almost five o'clock now.'

'Are they code Yellow?'

Nieuwjaarsavond, Detroit. Hoewel de muzikanten Stretch en Spoon hun wederzijdse vriendin Cookie zoveel mogelijk van hun heroïneverslaving probeerden weg te houden, heeft ze nu toch een overdosis te pakken. In paniek proberen ze haar in deze drukke nacht naar het ziekenhuis te brengen. Terwijl Cookie op de intensive care ligt, besluiten Stretch en Spoon dat het nu wel mooi geweest is; ze gaan afkicken. Maar eerst nog snel een laatste shot.

Aldus begint *Gridlock'd* (Vondie Curtis-Hall, 1997) en wat volgt is een chaotische reis door de bureaucratie van het Amerikaanse gezondheidssysteem. Want besluiten af te kicken is één ding, maar daadwerkelijk in een 'rehab'-programma terechtkomen is nog iets heel anders. Scheldend en mopperend gaan ze van instantie naar instantie, intussen nog af en toe wat heroïne scorend, totdat ze ook nog in de problemen komen met een lokale drugsdealer. En al die tijd ligt Cookie in kritieke toestand op de intensive care.

Hoewel het onderwerp niet bepaald stemt tot vrolijkheid, is regisseur Vondie Curtis-Hall er toch in geslaagd om van *Gridlock'd* een komische, onderhoudende film te maken. Een jaar eerder liet *Trainspotting* (Danny Boyle, 1996) al zien dat een zwaar onderwerp als afkicken gecombineerd kan worden met een flinke dosis zwarte humor, zonder door te schieten in stereotypen. En ook *Gridlock'd* is een snelle, grappige film met veel ironie, maar met sympathie voor de hoofdrolspelers, in essentie toch twee ongeduldige verslaafden.

Stretch en Spoon worden gespeeld door Tim Roth - bekend van zo'n beetje elke Quentin Tarantino-film - en Tupac Shakur, de inmiddels legendarische gangsterrapper die vlak na de opnames werd doodgeschoten in een vooralsnog onopgehelderde bendemoord. Shakur houdt zich in een van zijn eerste serieuze filmrollen opvallend goed staande naast topacteur Roth, en hun interactie is een van de dingen die de film bijzonder maken. Waar in het klassieke rollenpatroon in Hollywood-films het zwarte personage vaak moeilijk doet terwijl de blanke de redelijkheid vertolkt, is het hier juist andersom. Terwijl Shakur toch het prototype van de gettorapper is, die flink wat tijd in gevangenissen doorbracht.

De film is gedeeltelijk gebaseerd op de ervaringen van de regisseur zelf, die in de jaren zeventig als scholier een tijdje kampte met een heroïneverslaving. Ondanks de doolhoven van de Amerikaanse verslavingszorg lukte het hem af te kicken, maar het onderwerp blijft terugkomen als thema in zijn werk. Curtis-Hall is overigens meer acteur dan regisseur (hij speelde onder meer in Jim Jarmusch' *Mystery Train* en de tv-serie *Chicago Hope*), maar ook zijn volgende film als acteur, *Life is Hot in Cracktown*, kent wederom verslaving als thema. In *Gridlock'd* speelt hij zelf ook een rolletje als de boze drugsdealer die achter Stretch en Spoon aanzit.

Martijn Schippers (✉)
M. Schippers is MSc Cognitive Neuroscience en cinefiel. E-mail:
martijn.schippers@gmail.com.

Het is de hele film lang ontnuchterend om te zien hoe lastig het kan zijn om een afkickprogramma binnen te komen. Maar juist een van de sterke scènes belicht het probleem vanuit de kant van de hulpverlening. Terwijl Stretch en Spoon hun zoveelste afwijzing vanachter een balie scheldend verwerken, zijn ze tegelijkertijd de zoveelste ongeduldige verslaafden die voor die balie staan. Bij de medewerker - van welke instantie precies is dan allang niet meer duidelijk - knapt er op dat moment iets: 'Take a look at you. You fucking walk in here after, five, ten, however many years, and because today is the day you decide to kick, the whole fucking world is

supposed to *STOP* ...!?' En zo is het, alle sympathie voor onze hulp zoekende helden ten spijt, natuurlijk ook wel weer.

Terwijl Stretch en Spoon uiteindelijk de meest bizarre oplossing bedenken om via een ziekenhuis een afkickprogramma binnen te komen, blijft de vraag bij de kijker liggen of deze patstelling ooit echt doorbroken kan worden. Gebruikers worden gestoord van de bureaucratische hulpverleningsjungle, terwijl de Tarzans en de Janes achter de balie gillend gek worden van junkies die vanuit het niets in opperst ongeduld nu opeens per direct willen afkicken. Gelukkig is dit alles ver weg, in Amerika ...